ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ॥

ഗോപാ ഊചുഃ
രാമ രാമ മഹാവീര്യ കൃഷ്ണ ദുഷ്ടനിബർഹണ।
ഏഷാ വൈ ബാധതേ ക്ഷുന്നസ്തച്ഛാന്തിം കർതുമർഹഥഃ ॥ **1** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി വിജ്ഞാപിതോ ഗോപൈർഭഗവാൻ ദേവകീസുതഃ।
ഭക്തായാ വിപ്രഭാർയായാഃ പ്രസീദന്നിദമബ്രവീത് ॥ **2** ॥

പ്രയാത ദേവയജനം ബ്രാഹ്മണാ ബ്രഹ്മവാദിനഃ।
സത്രമാംഗിരസം നാമ ഹ്യാസതേ സ്വർഗകാമ്യയാ ॥ **3** ॥

തത്ര ഗത്വൗദനം ഗോപാ യാചതാസ്മദ്വിസർജിതാഃ।
കീർതയന്തോ ഭഗവത ആർയസ്യ മമ ചാഭിധാം ॥ **4** ॥

ഇത്യാദിഷ്ടാ ഭഗവതാ ഗത്വായാചന്ത തേ തഥാ।
കൃതാഞ്ജലിപുടാ വിപ്രാൻ ദണ്ഡവത് പതിതാ ഭുവി ॥ **5** ॥

ഹേ ഭൂമിദേവാഃ ശൃണുത
കൃഷ്ണസ്യാദേശകാരിണഃ।
പ്രാപ്താഞ്ജാനീത ഭദ്രം വോ
ഗോപാൻ നോ രാമചോദിതാൻ ॥ **6** ॥

ഗാശ്ചാരയന്താവവിദൂര ഓദനം
രാമാച്യുതൗ വോ ലഷതോ ബുഭുക്ഷിതൗ।
തയോർദ്വിജാ ഓദനമർഥിനോർയദി
ശ്രദ്ധാ ച വോ യച്ഛത ധർമവിത്തമാഃ ॥ **7** ॥

ദീക്ഷായാഃ പശുസംസ്ഥായാഃ സൗത്രാമണ്യാശ്ച സത്തമാഃ।
അന്യത്ര ദീക്ഷിതസ്യാപി നാന്നമശ്നൻ ഹി ദുഷ്യതി ॥ **8** ॥

ഇതി തേ ഭഗവദ്യാച്ഞാം ശൃണ്വന്തോഽപി ന ശുശ്രുവുഃ।
ക്ഷുദ്രാശാ ഭൂരികർമാണോ ബാലിശാ വൃദ്ധമാനിനഃ ॥ **9** ॥

ദേശഃ കാലഃ പൃഥഗ് ദ്രവ്യം മന്ത്രതന്ത്രർത്വിജോഽഗ്നയഃ।
ദേവതാ യജമാനശ്ച ക്രതുർധർമശ്ച യന്മയഃ ॥ **10** ॥

തം ബ്രഹ്മ പരമം സാക്ഷാദ് ഭഗവന്തമധോക്ഷജം।
മനുഷ്യദൃഷ്ട്യാ ദുഷ്പ്രജ്ഞാ മർത്യാത്മാനോ ന മേനിരേ ॥ **11** ॥

ന തേ യദോമിതി പ്രോചുർന നേതി ച പരന്തപ।
ഗോപാ നിരാശാഃ പ്രത്യേത്യ തഥോചുഃ കൃഷ്ണരാമയോഃ ॥ **12** ॥

തദുപാകർണ്യ ഭഗവാൻ പ്രഹസ്യ ജഗദീശ്വരഃ।
വ്യാജഹാര പുനർഗോപാൻ ദർശയൻ ലൗകികീം ഗതിം ॥ **13** ॥

മാം ജ്ഞാപയത പത്നീഭ്യഃ സസങ്കർഷണമാഗതം।
ദാസ്യന്തി കാമമന്നം വഃ സ്നിഗ്ധാ മയ്യുഷിതാ ധിയാ ॥ **14** ॥

ഗത്വാഥ പത്നീശാലായാം ദൃഷ്ട്വാഽഽസീനാഃ സ്വലങ്കൃതാഃ।
നത്വാ ദ്വിജസതീർഗോപാഃ പ്രശ്രിതാ ഇദമബ്രുവൻ ॥ **15** ॥

നമോ വോ വിപ്രപത്നീഭ്യോ നിബോധത വചാംസി നഃ।
ഇതോഽവിദൂരേ ചരതാ കൃഷ്ണേനേഹേഷിതാ വയം ॥ **16** ॥

ഗാശ്ചാരയൻ സ ഗോപാലൈഃ സരാമോ ദൂരമാഗതഃ।
ബുഭുക്ഷിതസ്യ തസ്യാന്നം സാനുഗസ്യ പ്രദീയതാം ॥ **17** ॥

ശ്രുത്വാച്യുതമുപായാതം നിത്യം തദ്ദർശനോത്സുകാഃ।
തത്കഥാക്ഷിപ്തമനസോ ബഭൂവുർജാതസംഭ്രമാഃ ॥ **18** ॥

ചതുർവിധം ബഹുഗുണമന്നമാദായ ഭാജനൈഃ।
അഭിസസ്രുഃ പ്രിയം സർവാഃ സമുദ്രമിവ നിമ്നഗാഃ ॥ **19** ॥

നിഷിധ്യമാനാഃ പതിഭിർഭ്രാതൃഭിർബന്ധുഭിഃ സുതൈഃ।
ഭഗവത്യുത്തമശ്ലോകേ ദീർഘശ്രുതധൃതാശയാഃ ॥ **20** ॥

യമുനോപവനേഽശോകനവപല്ലവമണ്ഡിതേ।
വിചരന്തം വൃതം ഗോപൈഃ സാഗ്രജം ദദൃശുഃ സ്ത്രിയഃ ॥ **21** ॥

ശ്യാമം ഹിരണ്യപരിധിം വനമാല്യബർഹ -
ധാതുപ്രവാലനടവേഷമനുവ്രതാംസേ।
വിന്യസ്തഹസ്തമിതരേണ ധുനാനമബ്ജം
കർണോത്പലാലകകപോലമുഖാബ്ജഹാസം ॥ **22** ॥

പ്രായഃ ശ്രുതപ്രിയതമോദയകർണപൂരൈ -
ർയസ്മിൻ നിമഗ്നമനസസ്തമഥാക്ഷിരന്ധ്രൈഃ।
അന്തഃ പ്രവേശ്യ സുചിരം പരിരഭ്യ താപം
പ്രാജ്ഞം യഥാഭിമതയോ വിജഹുർനരേന്ദ്ര ॥ **23** ॥

താസ്തഥാ ത്യക്തസർവാശാഃ പ്രാപ്താ ആത്മദിദൃക്ഷയാ।
വിജ്ഞായാഖിലദൃഗ്ദ്രഷ്ടാ പ്രാഹ പ്രഹസിതാനനഃ ॥ **24** ॥

സ്വാഗതം വോ മഹാഭാഗാ ആസ്യതാം കരവാമ കിം।
യന്നോ ദിദൃക്ഷയാ പ്രാപ്താ ഉപപന്നമിദം ഹി വഃ ॥ **25** ॥

നൻവദ്ധാ മയി കുർവന്തി കുശലാഃ സ്വാർഥദർശനാഃ।
അഹൈതുക്യവ്യവഹിതാം ഭക്തിമാത്മപ്രിയേ യഥാ ॥ **26** ॥

പ്രാണബുദ്ധിമനഃസ്വാത്മദാരാപത്യധനാദയഃ।
യത്സമ്പർകാത് പ്രിയാ ആസംസ്തതഃ കോ ൻവപരഃ പ്രിയഃ ॥ **27** ॥

തദ് യാത ദേവയജനം പതയോ വോ ദ്വിജാതയഃ।
സ്വസത്രം പാരയിഷ്യന്തി യുഷ്മാഭിർഗൃഹമേധിനഃ ॥ **28** ॥

പത്ന്യ ഊചുഃ
മൈവം വിഭോഽർഹതി ഭവാൻ ഗദിതും നൃശംസം
സത്യം കുരുഷ്വ നിഗമം തവ പാദമൂലം।
പ്രാപ്താ വയം തുലസിദാമ പദാവസൃഷ്ടം
കേശൈർനിവോഢുമതിലംഘ്യ സമസ്തബന്ധൂൻ ॥ **29** ॥

ഗൃഹ്ണന്തി നോ ന പതയഃ പിതരൗ സുതാ വാ
ന ഭ്രാതൃബന്ധുസുഹൃദഃ കുത ഏവ ചാൻയേ।
തസ്മാദ് ഭവത്പ്രപദയോഃ പതിതാത്മനാം നോ
നാൻയാ ഭവേദ് ഗതിരരിന്ദമ തദ് വിധേഹി ॥ **30** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
പതയോ നാഭ്യസൂയേരൻ പിതൃഭ്രാതൃസുതാദയഃ।
ലോകാശ്ച വോ മയോപേതാ ദേവാ അപ്യനുമൻവതേ ॥ **31** ॥

ന പ്രീതയേഽനുരാഗായ ഹ്യംഗസംഗോ നൃണാമിഹ।
തൻമനോ മയി യുഞ്ജാനാ അചിരാൻമാമവാപ്സ്യഥ ॥ **32** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യുക്താ ദ്വിജപത്ന്യസ്താ യജ്ഞവാടം പുനർഗതാഃ।
തേ ചാനസൂയവഃ സ്വാഭിഃ സ്ത്രീഭിഃ സത്രമപാരയൻ ॥ **33** ॥

തത്രൈകാ വിധൃതാ ഭർത്രാ ഭഗവന്തം യഥാശ്രുതം।
ഹൃദോപഗുഹ്യ വിജഹൗ ദേഹം കർമാനുബന്ധനം ॥ **34** ॥

ഭഗവാനപി ഗോവിന്ദസ്തേനൈവാന്നേന ഗോപകാൻ।
ചതുർവിധേനാശയിത്വാ സ്വയം ച ബുഭുജേ പ്രഭുഃ ॥ **35** ॥

ഏവം ലീലാനരവപുർന്യലോകമനുശീലയൻ।
രേമേ ഗോഗോപഗോപീനാം രമയൻ രൂപവാക്കൃതൈഃ ॥ **36** ॥

അഥാനുസ്മൃത്യ വിപ്രാസ്തേ അൻവതപ്യൻ കൃതാഗസഃ।
യദ് വിശ്വേശ്വരയോർയാച്ഞാമഹൻമ നൃവിഡംബയോഃ ॥ **37** ॥

ദൃഷ്ട്വാ സ്ത്രീണാം ഭഗവതി കൃഷ്ണേ ഭക്തിമലൗകികീം।
ആത്മാനം ച തയാ ഹീനമനുതപ്താ വ്യഗർഹയൻ ॥ **38** ॥

ധിഗ് ജൻമ നസ്ത്രിവൃദ് വിദ്യാം
ധിഗ് വ്രതം ധിഗ് ബഹുജ്ഞതാം।
ധിക് കുലം ധിക് ക്രിയാദാക്ഷ്യം
വിമുഖാ യേ ത്വധോക്ഷജേ ॥ **39** ॥

നൂനം ഭഗവതോ മായാ യോഗിനാമപി മോഹിനീ।
യദ് വയം ഗുരവോ നൃണാം സ്വാർഥേ മുഹ്യാമഹേ ദ്വിജാഃ ॥ **40** ॥

അഹോ പശ്യത നാരീണാമപി കൃഷ്ണേ ജഗദ്ഗുരൗ।
ദുരന്തഭാവം യോഽവിധ്യൻമൃത്യുപാശാൻ ഗൃഹാഭിധാൻ ॥ **41** ॥

നാസാം ദ്വിജാതിസംസ്കാരോ ന നിവാസോ ഗുരാവപി।
ന തപോ നാത്മമീമാംസാ ന ശൗചം ന ക്രിയാഃ ശുഭാഃ ॥ **42** ॥

അഥാപി ഹ്യുത്തമശ്ലോകേ കൃഷ്ണേ യോഗേശ്വരേശ്വരേ।
ഭക്തിർദൃഢാ ന ചാസ്മാകം സംസ്കാരാദിമതാമപി ॥ **43** ॥

നനു സ്വാർഥവിമൂഢാനാം പ്രമത്താനാം ഗൃഹേഹയാ।
അഹോ നഃ സ്മാരയാമാസ ഗോപവാക്യൈഃ സതാം ഗതിഃ ॥ **44** ॥

അൻയഥാ പൂർണകാമസ്യ കൈവൽയാദ്യാശിഷാം പതേഃ।
ഈശിതവ്യൈഃ കിമസ്മാഭിരീശസ്യൈതദ് വിഡംബനം ॥ **45** ॥

ഹിത്വാൻയാൻ ഭജതേ യം ശ്രീഃ പാദസ്പർശാശയാ സകൃത്।
ആത്മദോഷാപവർഗേണ തദ്യാച്ഞാ ജനമോഹിനീ ॥ **46** ॥

ദേശഃ കാലഃ പൃഥഗ്ദ്രവ്യം മന്ത്രതന്ത്രർത്വിജോഽഗ്നയഃ।
ദേവതാ യജമാനശ്ച ക്രതുർധർമശ്ച യൻമയഃ ॥ **47** ॥

സ ഏഷ ഭഗവാൻ സാക്ഷാദ് വിഷ്ണുർയോഗേശ്വരേശ്വരഃ।
ജാതോ യദുഷ്വിത്യശൃണ്മ ഹ്യപി മൂഢാ ന വിദ്മഹേ ॥ **48** ॥

അഹോ വയം ധൻയതമാ യേഷാം നസ്താദൃശീഃ സ്ത്രിയഃ।
ഭക്ത്യാ യാസാം മതിർജാതാ അസ്മാകം നിശ്ചലാ ഹരൗ ॥ **49** ॥

നമസ്തുഭ്യം ഭഗവതേ കൃഷ്ണായാകുംഠമേധസേ।
യൻമായാമോഹിതധിയോ ഭ്രമാമഃ കർമവർത്മസു ॥ **50** ॥

സ വൈ ന ആദ്യഃ പുരുഷഃ സ്വമായാമോഹിതാത്മനാം।
അവിജ്ഞാതാനുഭാവാനാം ക്ഷന്തുമർഹത്യതിക്രമം ॥ **51** ॥

ഇതി സ്വാഘമനുസ്മൃത്യ കൃഷ്ണേ തേ കൃതഹേലനാഃ।
ദിദൃക്ഷവോഽപ്യച്യുതയോഃ കംസാദ് ഭീതാ ന ചാചലൻ ॥ **52** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ പൂർവാർധേ
യജ്ഞപത്ന്യുദ്ധരണം നാമ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ॥